Quickscan Natuurwetgeving

Heerseweg 141
te Veldhoven

Door:
Bart Hendrikx

ECOLOGICA

In opdracht van:
Gemeente Veldhoven

Maart 2012

Colofon

Door:
Ecologica
Rondven 22
6026 PX Maarheeze
tel: 0495 - 46 20 70
fax: 0495 - 46 20 79
info@ecologica.eu
www.ecologica.eu

In opdracht van:
Gemeente Veldhoven
Postbus 10101
5500 GA Veldhoven

Projectnummer: P2012/18

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, microfilm, fotokopie of op welke andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en auteurs.
Ecologica is niet aansprakelijk voor directe of gevolgschade die voortvloeit uit toepassing van de conclusies, aanbevelingen en resultaten uit dit rapport en overige werkzaamheden van Ecologica. Opdrachtgever vrijwaart Ecologica in deze tevens voor aanspraken van derden.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE **3**
VOORWOORD **4**
1. INLEIDING **5**
2. BELEIDSKADER **8**
2.1. Gebiedsbescherming 8
2.2. Flora- en faunawet en ruimtelijke planvorming 11
3. GEBIEDSBESCHRIJVING **14**
4. GEPLANDE MAATREGELEN **17**
5. BESCHERMDE FLORA EN FAUNA **18**
6. GEBIEDSBESCHERMING **21**
6.1. Natura 2000 21
6.2. Provinciaal beleid 21
7. CONCLUSIES **22**
8. AANBEVELINGEN **23**
BRONNEN **24**

VOORWOORD

De gemeente Veldhoven wil een vervallen boerderij aan de Heerseweg slopen. Afhankelijk van het voorkomen van beschermde flora en fauna is voor het uitvoeren van de werkzaamheden ontheffing nodig in het kader van de Flora- en faunawet. In het kader van de Flora- en faunawet is er een quickscan uitgevoerd naar de mogelijke effecten van deze werkzaamheden op beschermde flora en fauna. Daarnaast zijn de maatregelen getoetst aan de groene gebiedenwetgeving. De resultaten van dit onderzoek geven aan of er een ontheffing aangevraagd moet worden in het kader van de Flora- en faunawet en/of er effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden.

Opdrachtgever voor het project is de gemeente Veldhoven met mevrouw W. van Kemenade als contactpersoon. Vanuit Ecologica zijn de werkzaamheden uitgevoerd door Bart Hendrikx.

1. INLEIDING

Naar aanleiding van de geplande sloop van een oude boerderij aan de Heerseweg te Veldhoven is een quickscan uitgevoerd om de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten dieren en planten in het kader van de Flora- en faunawet vast te stellen. Naast de aanwezigheid van beschermde soorten wordt bepaald of voor deze soorten een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is. Tevens is gekeken naar de manier waarop de gebieden en de directe omgeving zelf bescherming geniet. Op Europees niveau betreft het meestal de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn, oftewel het netwerk Natura 2000. Op landelijk niveau werken deze richtlijnen door in de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De Ecologische Hoofdstructuur is beschreven in de Verordening Ruimte en is verder voor Noord-Brabant op Provinciaal niveau uitgewerkt als de Groenblauwe structuur. De resultaten van dit onderzoek geven aan of de geplande maatregelen nadelig kunnen zijn voor beschermde planten, dieren of gebieden. Zo ja, dan wordt aangegeven voor welke soorten of gebieden mitigerende maatregelen dienen te worden genomen en/ of ontheffing of een vergunning moet worden aangevraagd.

Onderzoeksaanpak

Omdat vooraf niet kan worden voorzien of ontheffingsaanvragen nodig zijn, valt de aanpak uiteen in twee fasen. Indien geen ontheffingsaanvraag nodig is, hoeft fase 2 niet te worden uitgevoerd. Aangezien al op voorhand duidelijk was dat bij het huidige plan de EHS wordt aangetast, is voor de gebiedenwetgeving zowel fase 1 als fase 2 in deze rapportage opgenomen. Voor de flora- en faunawet doet dit rapport alleen verslag van fase 1 waarin wordt onderzocht voor welke ingrepen een ontheffingsaanvraag nodig is.

Fase 1:

1. Gebiedsbezoek

Gedurende een veldbezoek op 9 maart 2012 is een overzicht opgesteld van aanwezige biotooptypen en beplantingen met hun omvang. Waarnemingen van beschermde soorten zijn genoteerd. Een gebiedsbeschrijving wordt weergegeven in hoofdstuk 3.

2. Beleidskader

Alle relevante groene wet- en regelgeving met betrekking tot het onderzoeksgebied is toegelicht en de consequenties ervan zijn beschreven. Dit betreft het Rijksbeleid, zowel gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) als soortgericht (Flora- en faunawet). Ook het Provinciaal beleid komt aan de orde.

3. Gebiedsbeschrijving en planbeschrijving

Er is een beschrijving gemaakt van het onderzoeksgebied, de ligging en de omgeving. Ook is kort omschreven welke maatregelen in het plangebied zullen plaatsvinden en, voor zover bekend, in welk seizoen ze zullen worden uitgevoerd.

4. Toetsing aan het soortenbeleid

Omdat één gebiedsbezoek onvoldoende is om een volledig beeld te krijgen van de aanwezige beschermde flora en fauna is tevens een bronnenonderzoek uitgevoerd naar beschikbare veldgegevens. Alle verzamelde gegevens zijn meegenomen in de analyse. Hiervoor is gebruik gemaakt van bronnen als Waarneming.nl en Telmee.nl. Daarnaast is de NDFF geraadpleegd. Aan de hand van de aanwezige biotopen en biotoopkwaliteit is ingeschat welke beschermde soorten in het onderzoeksgebied aanwezig zijn, naast de waargenomen soorten.

Dit is gedaan op basis van 'expert judgement'. Het gaat hier om soorten die daadwerkelijk voorkomen op de locaties waar de maatregelen worden genomen. Aangegeven is of locaties gebruikt worden als permanent leefgebied, foerageergebied, overwinteringsgebied etc. Per aanwezige of te verwachten soort is tevens aangegeven onder welk beschermingsniveau deze valt. Tenslotte wordt beknopt aangegeven wat de te verwachten effecten van de maatregelen op de aanwezige beschermde soorten zijn. Ook is bekeken of indirecte effecten te verwachten zijn. Op basis hiervan wordt ingeschat of nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag nodig is.

5. Toetsing aan het ruimtelijke beleid
Er is vervolgens gekeken of het onderzoeksgebied valt binnen een gebied met een beschermde status en of de geplande maatregelen er invloed op hebben. Dit kan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of Groenblauwe structuur zijn, Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn (samen Natura 2000).

6. Conclusies en aanbevelingen
Er wordt beschreven wat de consequenties van de groene wetgeving zijn voor de voorgenomen maatregelen.

Fase 2:

Aangezien het onderzoeksgebied deel uitmaakt van de EHS, is voor de gebiedenwetgeving tevens fase 2 uitgewerkt. Hiervoor zijn de volgende stappen doorlopen.

7. Maatschappelijk belang en alternatieven
Maatregelen en de periode waarin deze plaats vinden worden in deze fase concreet uitgewerkt en gemotiveerd. Indien in het onderzoeksgebied soorten voorkomen die vermeld worden in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn, ofwel als het onderzoeksgebied ligt binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur, de Groene Hoofdstructuur, Habitatrichtlijngebieden of Vogelrichtlijngebieden (Natura 2000) moet worden gemotiveerd wat het maatschappelijk belang (nut en noodzaak) is van de ingrepen. Ook dient in dit geval de locatie keuze nader te worden gemotiveerd (ontbreken van alternatieven).

8. Effecten op beschermde gebieden
Indien het onderzoeksgebied in de nabijheid ligt van een Habitat- of Vogelrichtlijngebied en er effecten te verwachten zijn op deze gebieden, is het noodzakelijk om de effecten nader te onderbouwen en toe te lichten.

9. Mitigatie en compensatie
Indien er significante effecten op beschermde gebieden zijn te verwachten, moet worden aangegeven hoe deze effecten kunnen worden verzacht (= mitigeren). In tweede instantie moet er gekeken worden naar compensatie indien mitigerende maatregelen onvoldoende zijn.

Indien blijkt dat er tevens beschermde soorten worden waargenomen of te verwachten zijn die effecten zullen ondervinden van de geplande maatregelen, zijn tevens de volgende stappen noodzakelijk;

10. Effecten op beschermde soorten
Indien een ontheffingsaanvraag voor beschermde soorten nodig is, is het noodzakelijk om de effecten nader te onderbouwen en toe te lichten. Hierbij moet rekening gehouden worden met drie aspecten, namelijk de populatieomvang, het verspreidingsgebied en de natuurlijkheid van de situatie.

11. Indien er significante effecten op aanwezige beschermde soorten zijn te verwachten, moet worden aangegeven hoe deze effecten kunnen worden verzacht (= mitigeren). In tweede instantie moet er gekeken worden naar compensatie indien mitigerende maatregelen onvoldoende zijn.

Indien van toepassing zullen de resultaten van de analyses van fase 2 van het flora en fauna onderzoek in een vervolgrapport worden verwerkt, dat dient als toelichting op de ontheffingsaanvraag.

2. BELEIDSKADER

2.1. Gebiedsbescherming

In Nederland kunnen gebieden via diverse wet- en regelgevingen op allerlei niveaus beschermd zijn. Op Europees niveau zijn dit meestal de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn, oftewel het netwerk Natura 2000. Op landelijk niveau werken deze richtlijnen door in de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De Ecologische Hoofdstructuur is beschreven in de Verordening Ruimte. In de onderstaande subparagrafen worden de hierboven vermelde wetten nader toegelicht.

2.1.1. Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn dateert uit 1979 en verplicht de EG-lidstaten om alle van nature in het wild voorkomende vogelsoorten op het Europese grondgebied inclusief hun leefgebieden te beschermen. De rijksoverheid dient alle noodzakelijke maatregelen te nemen om deze vogelsoorten op een niveau te houden of te brengen dat recht doet aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen. Daarbij dient wel rekening te worden gehouden met economische en recreatieve belangen (Lenders et al, 1997).
Voor een aantal vogelsoorten worden speciale maatregelen voorgesteld, zoals het instellen van speciale beschermingszones, zodat deze soorten in de gebieden waar ze nu voorkomen, kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten.
Ook voor relatief veel voorkomende trekvogels dienen beschermde maatregelen genomen te worden. Het gaat dan om broed-, rui-, overwinterings- en rustgebieden, met bijzondere aandacht voor waterrijke gebieden. De EG-lidstaten moeten ook passende maatregelen nemen wanneer vogelgebieden bedreigd worden door vervuiling, verslechtering en verstoring.
De soortbescherming zoals die is verwoord in de Vogelrichting is verankerd in de Nederlandse wetgeving via de Flora- en faunawet (zie subparagraaf 2.2). Het deel over de gebiedsbescherming is verankerd in de Natuurbeschermingswet 1998 (zie paragraaf 2.1.3).

2.1.2. Habitatrichtlijn

De raad van de Europese Unie heeft in 1992 de Habitatrichtlijn vastgesteld. Deze richtlijn richt zich op de bescherming van soorten en natuurlijke habitats op het grondgebied van de Europese Unie. Uitzondering hierop zijn de vogels, die reeds beschermd werden via de Vogelrichtlijn.
In de Habitatrichtlijn zijn bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van dier- en plantensoorten. Samengevat komt het erop neer dat het verboden is om beschermde soorten te vangen, doden, plukken, ontwortelen; opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen. De verboden gelden echter slechts voor een relatief klein aantal soorten, namelijk de soorten genoemd in Bijlage II en IV van de Habitatrichtlijn. Voor een aantal andere soorten (genoemd in Bijlage V en VI van de Habitatrichtlijn) geldt een lichter beschermingsregime. Hierbij gaat het uitsluitend om beperkingen aan de onttrekking van exemplaren aan de natuur bijvoorbeeld door middel van jacht.
Voor alle soorten genoemd in Bijlage II en IV en de habitats van Bijlage I geldt een algemene verplichting om verstoring en biotoopverslechtering te voorkomen. Daarbij genieten alle soorten van bijlage IV een strikte bescherming. Voor soorten van bijlage II geldt de verplichting alleen voor zover het soorten betreft waarvoor het gebied in kwestie is aangewezen als Speciale Beschermings Zone (SBZ) (Osieck, 1998).

Ook hier is de soortbescherming zoals die is verwoord in de Habitatrichtlijn verankerd in de Nederlandse wetgeving via de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2) en het deel over de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (zie paragraaf 2.1.3).

2.1.3. Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en gebieden die de Minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen, zoals wetlands. De Natura 2000-gebieden vormen de Ecologische Hoofdstructuur van Europa en omvatten de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (zie respectievelijk subparagraaf 2.1.1 en 2.1.2). De Natuurbeschermingswet stelt dat projecten en werkzaamheden die de kwaliteit van in stand te houden habitats kunnen verslechteren of die aangewezen soorten kunnen verstoren, niet zonder vergunning mogen worden uitgevoerd.
Wanneer een negatief, maar niet significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen wordt verwacht, dan wordt de vergunningsaanvraag beoordeeld middels een zogenaamde verslechterings- of verstoringstoets. Bestaat er een kans op een significant negatief effect dan wordt er getoetst aan de zwaardere ADC-criteria. Daarbij wordt gekeken naar Alternatieven, Dwingende redenen en Compensatiemogelijkheden. De toetsing en vergunningverlening wordt in principe uitgevoerd door de Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het mogelijk benadeelde gebied ligt.

2.1.4. Ecologische hoofdstructuur

De ecologische hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden van (inter-)nationaal belang. Het nationaal en provinciaal beleid is erop gericht dit stelsel in 2018 gereed te hebben. Het doel van het EHS-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. De ecologische hoofdstructuur in Noord-Brabant hangt samen met de ecologische hoofdstructuur in de andere delen van Nederland en met het Europese net van natuurgebieden, bekend onder de naam Natura 2000.
De ecologische hoofdstructuur bestaat uit bestaande natuur- en bosgebieden, gerealiseerde nieuwe natuur en nog niet gerealiseerde nieuwe natuur. Daarnaast zijn er de ecologische verbindingszones en de attentiegebieden EHS. De ecologische verbindingszones zijn langgerekte landschapselementen die als groene schakels de Brabantse natuurgebieden met elkaar verbinden. Attentiegebieden EHS zijn zones die de hydrologisch afhankelijke delen van de EHS (natte natuurparels) bedekken en tevens een zone van gemiddeld 500 meter breed rondom een natte natuurparel omvatten.

Voor de ecologische hoofdstructuur geldt op basis van het rijksbeleid (Nota Ruimte en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening) de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. Hiertoe geldt het zogenaamde ‘nee, tenzij’-regime. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Wanneer de wezenlijke kenmerken worden aangetast, hangt af van de actuele en potentiële waarden van het gebied. Dat kunnen zijn: de natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte, openheid of juist geslotenheid en de landschapsstructuur. Is er sprake van een significant effect op de wezenlijke kenmerken dan kan een ingreep in beginsel alleen nog plaatsvinden als er sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven beschikbaar zijn (bij individuele ingrepen) of als een combinatie van plannen, projecten of handelingen per saldo tot een (kwantitatieve en kwalitatieve) versterking van de EHS leidt.

De Provinciale Verordening Ruimte (8 maart 2011) respecteert in haar ruimtelijke bescherming overigens de bestaande niet-natuurbestemmingen en de daarmee verbonden ontwikkelmogelijkheden (bouw en gebruik) op grond van het geldende bestemmingsplan. Slechts indien op grond van een verplichting van Gedeputeerde Staten of het bestuur van een waterschap de inrichting en beheer voor natuurdoeleinden verzekerd zijn, verplicht deze verordening tot een omzetting van de niet-natuurbestemming naar een adequate natuurbestemming.
Bij toepassing van een van de 'spelregels EHS' (compensatie, saldobenadering of herbegrenzing) wordt ervan uitgegaan dat er zo veel mogelijk mitigerende maatregelen worden genomen om de inbreuk op de kenmerken en waarden van de EHS te beperken. Overblijvende effecten moeten worden gecompenseerd. Hieraan zijn in Provinciale Verordening Ruimte voorwaarden verbonden (zie hiervoor de artikelen 4.11 t/m 4.13, blz. 25-26).

Voor de ecologische verbindingszones geldt een beperkt beschermingsregime. Inrichting, beheer en bescherming op perceelsniveau worden nader in het bestemmingsplan uitgewerkt. Hiervoor geldt in bestaand stedelijk gebied en zoekgebieden voor stedelijke ontwikkeling, dat het bestemmingsplan een ecologische verbindingszone met een breedte van 50 meter moet beschermen. In overige gebieden is de breedte vastgesteld op 25 meter.
Voor de attentiegebieden EHS geldt dat activiteiten binnen deze zone die een negatief effect op de (grond)waterstand in een natte natuurparel kunnen hebben aan een vergunningenstelsel dienen te worden onderworpen.

2.1.5. Groenblauwe Structuur

De provincie kiest in de nieuwe Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2011) voor een beleid uitgewerkt in twee structuren; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. In de agrarische structuur is de ontwikkeling van de landbouw van belang en daarnaast de ontwikkeling van natuur, landschap, recreatie, wonen en werken.
Daarnaast zet de provincie in op de groenblauwe structuur, gekoppeld aan het water- en natuursysteem van Brabant. Het beleid in de groenblauwe structuur is gericht op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. Daarnaast is de ontwikkeling van een natuurlijk en robuust watersysteem van belang. De Groenblauwe Structuur kan daarmee worden opgevat als opvolger van de Groene Hoofdstructuur (GHS). De groenblauwe structuur bestaat uit drie perspectieven:

- het kerngebied groenblauw
- de groenblauwe mantel
- de gebieden voor waterberging

Het kerngebied groenblauw bestaat uit de Ecologische Hoofdstructuur incl. de ecologische verbindingszones en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen. Voor ontwikkelingen binnen het Kerngebied Groenblauw geldt het "nee-tenzij"-regime.
De groenblauwe mantel vormt het gebied tussen enerzijds het kerngebied groenblauw en anderzijds het agrarisch gebied, als ook het stedelijk gebied. Het bestaat overwegend uit grondgebonden agrarisch gebied, met belangrijke nevenfuncties voor natuur, water en (niet-bezoekersintensieve) recreatie. Binnen de groenblauwe mantel zijn ook de zogenaamde "beheersgebieden" van de ecologische hoofdstructuur opgenomen.
Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen de mantel zijn mogelijk, als ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodem- en watersysteem in het gebied (de ja, mits-benadering). Het beleid is er ook op gericht dat de belevingswaarde en de recreatieve waarde van het landschap toeneemt. Nieuwe ontwikkelingen dienen qua aard en schaal bij dit ontwikkelingsperspectief voor de groenblauwe mantel te passen en rekening te houden met omliggende waarden. Dit wordt uitgewerkt in een omgevingstoets, onderdeel van de zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit.
De ontwikkeling van kapitaalintensieve functies, zoals verstedelijking, intensieve recreatie en concentratiegebieden voor intensieve landbouwfuncties wordt in de verordening uitgeslo-

ten. De feitelijke uitwerking en concretisering van de grenzen van de groenblauwe mantel vindt plaats in het bestemmingsplan van de gemeenten.

2.1.6. Bestemmingsplan

De gemeente Veldhoven heeft de beschermde status van de EHS in de directe omgeving van het onderzoeksgebied doorvertaald in het bestemmingsplan Buitengebied.

Figuur 1: Uitsnede vigerende bestemmingsplan Buitengebied

Het huidige vigerende bestemmingsplan voor het onderzoeksgebied betreft bestemmingsplan Buitengebied. Het bestemmingsplan Buitengebied is op 15 december 2009 door de gemeenteraad vastgesteld.

2.2. Flora- en faunawet en ruimtelijke planvorming

De bescherming van specifieke soorten is in Nederland geregeld via de Flora- en Faunawet (1 april 2002). Dit is een raamwet gebaseerd op reeds bestaande Nederlandse soortbeschermingswetten en zorgt voor de implementatie van de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Doel van de Flora- en faunawet is dan ook om het voortbestaan van hon-

derden van de 40.000 in Nederland voorkomende planten- en diersoorten te garanderen. Onder de beschermde soorten vallen voor het grootste deel alle van nature in Nederland voorkomende zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën en een groot aantal vissen. Daarnaast nog redelijk wat planten en enkele veelal zeldzame ongewervelden en schaal- en schelpdieren die niet onder de Visserijwet vallen.

Consequentie van deze wet is dat een ontheffing moet worden aangevraagd als door activiteiten een beschermde soort of leefgebied van een beschermde soort kan worden aangetast. Ruimtelijke ingrepen hebben verschillende consequenties. Zo kan er o.a. verstoring, versnippering of vernietiging van leefgebieden optreden. Een activiteit in het projectgebied kan daarnaast ook directe en indirecte negatieve effecten hebben op beschermde soorten in de omgeving.

Kader 1

Samenvatting van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet:

- Het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten;
- Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- Het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vertraging in het planproces hoeft niet plaats te vinden indien tijdig wordt gestart met onderzoek in het kader van de ontheffingsaanvraag. Ook kan de procedure worden vereenvoudigd door de planning van de werkzaamheden af te stemmen op de periode waarin de soorten het minst kwetsbaar zijn. Zo kunnen de negatieve effecten van de maatregelen tot een minimum worden beperkt.

Verbodsbepalingen:

Iedere initiatiefnemer voor een ruimtelijke ingreep heeft de plicht zich te houden aan de verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet. Globaal komt het er op neer dat alle handelingen die een negatieve invloed hebben op beschermde soorten in principe verboden zijn (zie kader 1).
Daarnaast heeft iedere initiatiefnemer ook een zorgplicht. Dit houdt in dat iedereen betrokken bij het project zó dient te handelen, of juist deze handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende plant- en diersoorten daarvan géén of zo min mogelijk hinder ondervinden.
In bijna ieder projectgebied is wel een beschermde soort aanwezig of te verwachten, omdat er ook zeer algemene soorten beschermd zijn. Dit betekent dat de hierboven genoemde verbodsbepalingen daarom vrijwel altijd van toepassing kunnen zijn op elk project. Concreet houdt dit in dat er dus vrijwel altijd een onderzoek moet worden uitgevoerd waarin wordt vastgesteld of negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten.

AMvB artikel 75

Op 23 februari 2005 is de “AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) artikel 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. De beschermde soorten van de Flora- en faunawet worden in de AMvB in

Kader 2

streng beschermd	bijzondere beschermde soorten die staan in de bijlage van de AMvB (incl. Rode lijst categorie bedreigd, ernstig bedreigd of verdwenen) en/of in de Habitatrichtlijn op bijlage 4. Tabel 3.
overig beschermd	soorten die niet onder niveau 1 en 3 vallen. Tabel 2.
algemeen	zeer algemene soorten (genoemd in de bijlage van de AMvB). Tabel 1

drie verschillende beschermingsniveaus verdeeld: streng beschermde soorten (Tabel 3), algemene soorten (Tabel 1) en overige soorten (Tabel 2)(zie kader 2) (LNV, 2005).

De AMvB regelt een vrijstelling voor algemeen voorkomende beschermde soorten voor drie categorieën van activiteiten:

- bestendig beheer en onderhoud
- bestendig gebruik
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting

Als de maatregelen onder één van deze categorieën vallen, is een ontheffingsaanvraag voor algemene beschermde soorten niet nodig. Als er volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt, is ook geen ontheffing nodig voor de normaal beschermde (overige) soorten. Voor vogels moeten de maatregelen buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, ofwel er moet worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Alleen voor streng beschermde soorten is vrijwel altijd een ontheffing nodig. Ook als de maatregelen niet vallen onder de bovengenoemde drie categorieën is altijd een ontheffing nodig.

Toetsing

Het verschil tussen de beschermingsniveaus zit verder in de toetsing die plaatsvindt om de ontheffingsaanvraag te beoordelen. Deze is veel uitgebreider bij streng beschermde soorten en bij vogels. Bij de zeer algemene soorten en overige beschermde soorten wordt alleen getoetst of de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.
Voor streng beschermde soorten en vogels wordt een uitgebreide toets uitgevoerd, die globaal bestaat uit:

- de maatregelen mogen het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.
- er is geen alternatief voor de maatregel.
- met de maatregel wordt een maatschappelijk belang gediend, conform een specifieke lijst.
- er moet zorgvuldig worden gehandeld.

Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (=EL&I) toetst een ontheffingsaanvraag eerst op volledigheid en legt de aanvraag voor inhoudelijk advies voor aan Dienst Landelijk Gebied. EL&I beoordeelt vervolgens op juistheid en actualiteit van verspreidingsgegevens, effectinschatting, gevolgen van de ingreep voor de gunstige staat van instandhouding van de betreffende beschermde soorten, maar ook het verkennen van alternatieven en het afwegen van belangen (Broekmeyer et al., 2003). Dit advies wordt vervolgens voorgelegd bij Dienst Regelingen, die wel of niet de ontheffing verleent. Dienst Regelingen neemt in principe binnen 8 weken een besluit over de ontheffingsaanvraag. Deze termijn kan verlengd worden tot 6 maanden wanneer daar aanleiding toe is. De praktijk van de afgelopen jaren wijst uit dat een termijn van 5-6 maanden regelmatig voorkomt.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING

Ligging

Het onderzoeksgebied betreft een oude boerderij met bijgebouwen aan de Heerseweg 141 te Veldhoven. Het onderzoeksgebied ligt in de kilometerhokken met Amersfoortcoördinaten 155 – 378 en 156-378.

Figuur 1: **plangebied (rood omlijnd) (Google Earth).**

Beschrijving

Het onderzoeksgebied bestaat uit een leegstaande en zeer verwaarloosde oude boerdij met enkele opstanden zoals schuurtjes. Er zijn verder naast gazon enkele bomen aanwezig en doorgegroeid en verwilderd cultuurgroen en struikgewas zoals enkele coniferen, skimmia's en berberis.

Foto 1: voorzijde voormalig woongedeelte

Foto 2: voorzijde voormalig stalgedeelte

Foto 3: achterzijde boerderij

4. GEPLANDE MAATREGELEN

De oude boerderij zal worden gesloopt en het terrein zal worden heringericht. Deze maatregelen zullen van invloed zijn op de aanwezige flora en fauna. Voor zover ze een (mogelijke) invloed hebben op aanwezige flora en fauna zullen de uit te voeren maatregelen naar verwachting betrekking hebben op:

- Sloop bebouwing
- Verwijdering vegetatie
- Grondwerkzaamheden

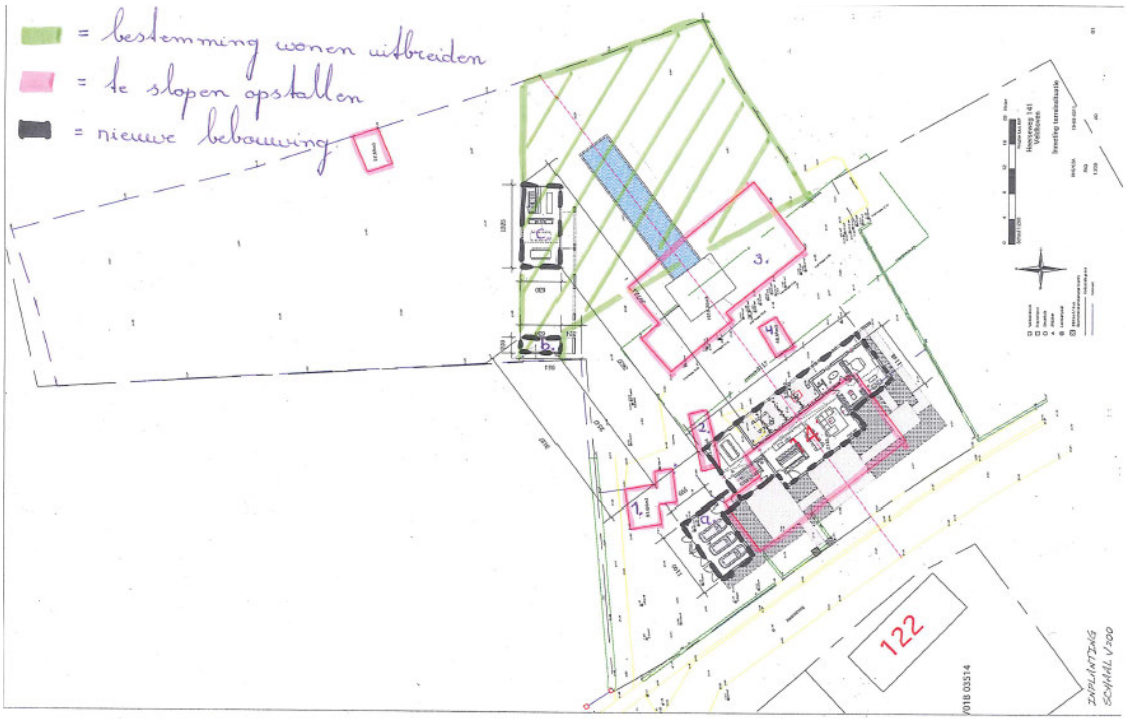

Toelichting:

In het kader van de wetgeving vallen de maatregelen onder de categorie ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (AMvB art. 75).
Indien een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is (fase 2), moeten de maatregelen meer in detail worden beschreven en moet worden aangegeven wanneer iedere maatregel wordt uitgevoerd.

5. BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

Algemeen

In dit hoofdstuk worden alle beschermde soorten genoemd die in het onderzochte gebied of in de directe omgeving zijn waargenomen of te verwachten. Het betreft hier soorten die voorkomen in de biotopen die bij de gebiedsbeschrijving zijn genoemd. Indirecte effecten zijn hierin meegenomen.

Verspreidingsgegevens

Naast eigen waarnemingen en inschattingen is vooral gebruik gemaakt van de gegevens uit Waarneming.nl. Verder is er gebruik gemaakt van de algemene literatuur.

Toelichting

In de volgende paragrafen worden per soort steeds de volgende gegevens vermeld:

- Naam
- Jaar — Het meest recente jaar waarin de soort daadwerkelijk is waargenomen
- Gebiedsfunctie — De functie die het gebied heeft voor de betreffende soort.
  Onderscheiden worden:
  Flora
  - Mogelijke groeiplaats
  - Groeiplaats

  Fauna
  - Mogelijk leefgebied
  - Waarschijnlijk leefgebied
  - Leefgebied
  - Mogelijk foerageergebied
  - Waarschijnlijk foerageergebied
  - Foerageergebied
- Beschermingsstatus
  - FF 1 = Algemeen
  - FF 2 = Beschermd
  - FF 3 = Streng beschermd

In de paragrafen wordt ook ingegaan op de waargenomen en te verwachten beschermde soorten per soortgroep. Bij zoogdieren wordt apart ingegaan op grondgebonden zoogdieren en vleermuizen, vanwege hun verschil in leefwijze en daarmee te verwachten effecten van de maatregelen. Er wordt per soortgroep gemotiveerd of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is en zo ja, voor welke soorten.

Planten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Gezien de tijd van het jaar is het goed mogelijk dat een enkele soort is gemist. Gezien het voedselrijke en gecultiveerde karakter is de kans op beschermde flora gering. In de onderstaande tabel zijn de mogelijk aanwezige soorten weergegeven.

Naam	Jaar	Gebiedsfunctie	FF 1	FF 2	FF 3
brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*)	-	mogelijke groeiplaats	x		

Voor de algemene brede wespenorchis geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Er hoeft geen nader onderzoek te worden verricht.

Grondgebonden zoogdieren

Te verwachten valt dat enkele beschermde grondgebonden zoogdiersoorten het gebied en de omgeving ervan als leef- en/of foerageergebied gebruiken. Voor enkele kleinere soorten, zoals muizen en mollen, gaat er mogelijk leefgebied verloren. Dit heeft echter geen invloed op de populatie. In de onderstaande tabel zijn mogelijk aanwezige soorten weergegeven.

Naam	Jaar	Gebiedsfunctie	FF 1	FF 2	FF 3
bosmuis (*Apodemus sylvaticus*)	-	waarschijnlijk leefgebied	x		
bosspitsmuis (*Sorex araneus*)	-	mogelijk leefgebied	x		
bunzing (*Mustela putorius*)	-	mogelijk leefgebied	x		
dwergspitsmuis *(Sorex minutus)*	-	mogelijk leefgebied	x		
egel (*Erinaceus europaeus*)	-	mogelijk leefgebied	x		
hermelijn (*Mustela erminea*)	-	mogelijk leefgebied	x		
huisspitsmuis *(Crocidura russula)*	-	waarschijnlijk leefgebied	x		
konijn (*Oryctolagus cuniculus*)	-	mogelijk leefgebied	x		
mol (*Talpa europaea*)	2012	leefgebied	x		
rosse woelmuis *(Clethrionomys glareolus)*	-	waarschijnlijk leefgebied	x		
steenmarter (*Martes foina*)	-	mogelijk leefgebied		x	
veldmuis (*Microtis arvalis*)	-	mogelijk leefgebied	x		
wezel (*Mustela nivalis*)	-	mogelijk leefgebied	x		

De oude boerderij en omgeving vormt in potentie geschikt leefgebied voor de steenmarter. Mogelijk dat de stal als verblijfplaats wordt gebruikt. Onder de oude staldeur is een wissel aangetroffen. Of deze door steenmarter wordt gebruikt kon niet worden vastgesteld. Er zijn in het geheel geen duidelijke sporen aangetroffen. Aangezien de binnenzijde van oude stal niet onderzocht kon worden op sporen kan aanwezigheid niet worden uitgesloten. Bovendien is de soort in de omgeving aangetroffen (bron: Waarneming.nl). Voor de overige te verwachten soorten geldt een algemene vrijstelling (art. 75 Flora- en faunawet) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting zoals hier het geval is. Nader onderzoek naar steenmarter wordt aangeraden.

Vleermuizen

Op basis van de terreinkenmerken is een aantal vleermuissoorten binnen het onderzoeksgebied te verwachten. De te verwachten soorten zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Naam	Jaar	Gebiedsfunctie	FF 1	FF 2	FF 3
baardvleermuis (*Myotis mystacinus/brandtii*)	-	mogelijk leefgebied			x
gewone dwergvleermuis *(Pipistrellus pipistrellus)*	-	mogelijk leefgebied			x
gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*)	-	mogelijk leefgebied			x
laatvlieger *(Eptesicus serotinus)*	-	mogelijk leefgebied			x

Gezien het zeer beperkte aantal bomen en ander groen en de geringe grootte van het onderzoeksgebied zal het onderzoeksgebied slechts van marginaal belang zijn als onderdeel van het foerageergebied of vaste vliegroute. Het onderzoeksgebied zal slechts een marginaal onderdeel vormen van een (veel) groter geheel. De oude boerderij kan wel in gebruik zijn door vleermuizen als verblijfplaats. De binnenzijde van de stal kon tijdens het veldbezoek niet worden onderzocht op sporen van eventueel aanwezige vleermuizen. Nader onderzoek naar vleermuizen wordt aangeraden.

Vogels

Wettelijk gezien kan er voor broedvogels binnen het broedseizoen vrijwel nooit een ontheffing worden verleend. Daarom is het van groot belang met deze dieren rekening te houden. Dit betekent dat graafwerkzaamheden en maatregelen waarbij vegetatie wordt verwijderd in principe buiten het broedseizoen plaats moeten vinden. Hetzelfde geldt voor werkzaamheden aan gebouwen die een verstorend effect (kunnen) hebben op broedsels of jaarrond beschermde nestlocaties.
Tijdens het veldbezoek is gelet op soorten die hun nest meerdere jaren gebruiken en waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen worden aangemerkt als vaste verblijfplaats en jaarrond beschermd zijn. Deze zijn binnen het onderzoeksgebied niet aangetroffen. Het is echter goed mogelijk dat deze in de boerderij aanwezig zijn. Het betreft dan de nesten van kerkuil of mogelijk steenuil. Door een omwonende werd aangegeven dat er een uil zou huizen in het pand. Aan de zuidzijde is ook een invliegopening aanwezig. De stal kon niet worden onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van uilen. Nader onderzoek naar kerkuil (en mogelijk steenuil) wordt dan ook aangeraden.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Het onderzoeksgebied is niet interessant voor amfibieën. Er is geen voortplantingswater aanwezig binnen het onderzoeksgebied of de directe omgeving ervan. Eventueel aanwezige amfibieën hebben dan ook betrekking op zwervers. Effecten op beschermde amfibieën worden niet verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing is dan ook niet nodig.

Reptielen, vissen en ongewervelden

In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde reptielen, vissen of ongewervelden waargenomen. Gezien de biotoopvoorkeur en bestaande verspreidingsgegevens zijn deze in het onderzoeksgebied ook niet te verwachten. Nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag is dan ook niet nodig.

6. GEBIEDSBESCHERMING

6.1. Natura 2000

Het onderzoeksgebied ligt op geringe afstand (circa 200 meter) tot de beek de Run. De Run maakt onderdeel uit van het Natura2000gebied Leenderbos, Grote Heide & de Plateaux. Gezien de kleinschaligheid van de maatregelen zijn er echter geen effecten te verwachten op dit Natura2000 gebied of andere gebieden in de regio. Effecten op Natura2000 gebieden zijn dan ook geheel niet te verwachten.

6.2. Provinciaal beleid

EHS/ Groenblauwe structuur

Het onderzoeksgebied maakt geen onderdeel uit van de EHS en grenst niet aan gebieden die daar onderdeel van uitmaken. Er zijn dan ook geen fysieke effecten op de EHS als gevolg van de plannen.

De nabijgelegen Run maakt onderdeel uit van de EHS. Er zijn echter geen effecten te verwachten als gevolg van de plannen op de Run of andere EHS-gebieden in de verdere omgeving. De werkzaamheden zijn hiervoor te kleinschalig en kennen nauwelijks een externe werking.

7. CONCLUSIES

Planten

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied wordt hoogstens één algemene beschermde soort verwacht. Met betrekking tot de geplande maatregelen en ontwikkelingen geldt voor deze soort een algemene vrijstelling, waardoor het aanvragen van een ontheffing niet nodig is. Nader onderzoek of een ontheffing is dan ook niet nodig.

Zoogdieren

De steenmarter heeft mogelijk een verblijfplaats in de oude boerderij. Voor de overige te verwachten soorten geldt een algemene vrijstelling, waardoor het aanvragen van een ontheffing niet nodig is. Nader onderzoek naar steenmarter wordt aangeraden.
Er kunnen enkele beschermde vleermuissoorten in het onderzoeksgebied voorkomen en mogelijk worden geschaad als gevolg van de werkzaamheden. Nader onderzoek is daarom nodig.

Vogels

Het is noodzakelijk maatregelen die van invloed zijn op broedvogels buiten het broedseizoen uit te voeren. Jaarrond beschermde nesten kunnen aanwezig zijn in de boerderij. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van kerkuil en eventueel steenuil wordt aangeraden.

Amfibieën

Het onderzoeksgebeid is niet van belang voor amfibieën. Er worden alleen zwervende individuen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing is niet nodig.

Reptielen, vissen en ongewervelden

Er zijn geen beschermde reptielen, vissen of ongewervelden aanwezig of te verwachten in het onderzoeksgebied. Een ontheffingsaanvraag hiervoor is niet nodig.

Uitvoer fase 2

Nader onderzoek naar vleermuizen, steenmarter en kerkuil wordt aangeraden.

Gebiedenwetgeving

De nabijgelegen Run maakt onderdeel uit van de EHS en Natura2000. Er zijn echter geen effecten te verwachten als gevolg van de plannen op de Run of andere EHS en Natura2000-gebieden in de verdere omgeving. De werkzaamheden zijn hiervoor te kleinschalig en kennen nauwelijks een externe werking.

8. AANBEVELINGEN

Los van de conclusies dienen de volgende aanbevelingen te worden gevolgd:

- Beschermde broedvogels kunnen in het gebied voorkomen tussen de aanwezige vegetatie. Daarom is het van groot belang met het broedseizoen van deze beschermde vogelsoorten rekening te houden. Dit betekent dat maatregelen waarbij vegetatie wordt verwijderd buiten het broedseizoen moeten plaatsvinden om verstoring te voorkomen. De kans dat er helemaal geen vogels broeden is namelijk klein. LNV geeft als richtlijn voor het broedseizoen de periode half maart tot half juni. Algemeen wordt aangehouden dat het broedseizoen van de meeste vogels loopt van half maart tot half juli. Om rekening te houden met een klein aantal soorten die eerder of later broeden wordt aangeraden tussen half februari en eind augustus géén maatregelen te treffen. Indien besloten wordt ertoe over te gaan om het gebied vóór de broedtijd kaal te maken en vervolgens in de broedtijd door te werken, is het van belang ervoor te waken, dat er zich in de nieuwe kale situatie geen nieuwe broedgevallen voordoen zolang er nog maatregelen moeten worden uitgevoerd. Sluit de aanwezigheid van nesten uit tijdens alle fasen van de werkzaamheden.
- De zorgplicht dient ook voor andere organismen in acht te worden genomen. Dit houdt in dat er volgens normaal gebruik zorgvuldig gewerkt moet worden, waarbij indien mogelijk verstoring wordt voorkomen. Actief doden van dieren is altijd verboden.

BRONNEN

- **Delft, J.J.C.W. van en Schuitema, W. (2005)**. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg / Stichting RAVON, Nijmegen.
- **Heusden, W.R.M. van en Vreugdenhil, S.J., (2006).** Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- **Limpens, H., Mostert, K. en Bongers, W. (1997).** Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV uitgeverij.
- **LNV (2003).** Ondernemen en de Flora- en faunawet.
- **LNV (2005).** Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!
- **NDFF (2012).**
- **Provincie Noord-Brabant (2011).** Verordening Ruimte.
- **Waarneming.nl**